

SEMINAR PENYELIDIKAN IPNAS 2019
15 OKTOBER 2019 | PUTRAJAYA

Dari KESATUAN ke PERPADUAN IPNas sebagai pengukur

DATUK DR. SHAMSUL AMRI BAHARUDDIN, FASC.

Profesor Ulung & Penyandang Kursi UNESCO @ UKM
Pengarah Pengasas, Institut Kajian Etnik (KITA), UKM
Laman web: www.ukm.academia.edu/ShamsulAB

Kandungan

- 1) Sejarah mencari KESATUAN
- 2) Membina KESATUAN berterusan melalui mewujud Tapak Integrasi
- 3) **I3 Mei 1969!**
- 4) Semenjak 13 Mei 1969
- 5) Tujuan Pembangunan IPNas
Asas #1 Asas #2 Asas #3
- 6) Teras Utama Indeks Perpaduan Nasional (IPNas)
- 7) Tapak Integrasi anak kunci KESEPADUAN, Proses2
- 8) Hasil Penemuan Utama

Sejarah mencari KESATUAN

- Malaya/Malaysia ibarat sebuah *jigsaw puzzle*
- Negeri-negeri dalam Malaya/Malaysia asalnya terikat kepada pusat2 yang berbeza (Siam, Belanda, Britain) sehingga disatukan oleh penajah British

- Melalui pembentukan “kesatuan” & “persekutuan”

Negeri² Selat

Negeri² Melayu Bersekutu

Negeri² Melayu Tak Bersekutu

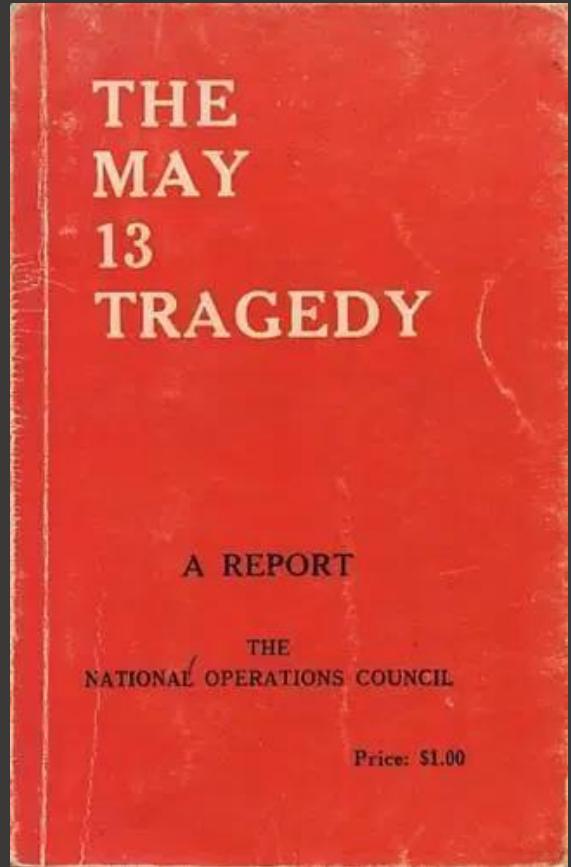
- Bentuk Malayan Union 1946, ditentang & dimansuhkan
- Persekutuan Tanah Melayu 1948, semua negeri di Malaya
- Kemerdekaan 1957, mercu KESATUAN
- Persekutuan Malaysia 1963 – meluaskan KESATUAN, Semenanjung, Sabah & Sarawak

Membina KESATUAN berterusan melalui mewujud Tapak Integrasi

TAPAK INTEGRASI: Ruang dan titik pertemuan antara kelompok strategik di Malaysia (etnik, agama, parti politik, NGO, masyarakat sivil dll.), pelbagai bentuk

- *Communities Liaison Committee* (1949), pimpinan elit kaum2
- Penubuhan Parti Politik bersifat muafakat (coalition), 1946, 1952
- Institusi Pilihan Raya 1952, 1955
- Rancangan Pembangunan Lima Tahun, 1950-55, 1956-60
- PERLEMBAGAAN 1957
- Simbol & Struktur KESATUAN:
YDPA, Bendera, Lagu NEGARAKU, Dasar Kebudayaan
Kebangsaan, Bahasa Kebangsaan, Sekolah Aliran Kebangsaan

13 MEI 1969

KESATUAN pecah berderai

- Tiba2 berlaku perubahan ungkapan dan haluan **NEGARA**
  - **PERPADUAN** mengganti perkataan **KESATUAN**
  - **KESATUAN** dalam **KEPELBAGAIAN** tak diguna lagi
    - **PERPADUAN** dalam **KEPELBAGAIAN**

Diguna pakai semenjak RMK2 (1971-75) untuk usaha **PENYATUAN SOSIAL**

MALAYSIA

RANCHANGAN
MALAYSIA KEDUA
1971-1975

Harga: \$4.50

B A B I

Strateji Pembangunan Baharu

I.—PENDAHULUAN

1. Perpaduan negara ada-lah matlamat yang penting sekali bagi negeri ini. Masa ini negara berada di-peringkat pembangunan ekonomi dan sosial yang mustahak bagi menitekberatkan penyatuan sosial, pembahagian pendapatan yang lebeh sa-imbang dan peluang² untuk perpaduan dan kemajuan negara. Langkah² menuju kapada perpaduan negara ada-lah teras Dasar Ekonomi Baharu. Ranchangan Malaysia Kedua yang berasaskan Dasar ini di-bentok bagi memudahkan tercapai-nya matlamat negara ini. Ia menandakan satu babak baharu dalam pembangunan ekonomi dan sosial di-Malaysia dan merupakan satu peringkat yang penting dalam siri ranchangan² pembangunan yang di-bentok untuk membasi kemiskinan di-kalangan penduduk² Malaysia tanpa mengira kaum. Ranchangan ini juga bertujuan menyusun sa-mula masharakat Malaysia supaya membaiki

1. Perpaduan negara ada-lah matlamat yang penting sekali bagi negeri ini. Masa ini negara berada di-peringkat pembangunan ekonomi dan sosial yang mustahak bagi menitekberatkan penyatuan sosial, pembahagian pendapatan yang lebeh sa-imbang dan peluang² untuk perpaduan dan kemajuan negara. Langkah² menuju kapada perpaduan negara ada-lah teras Dasar Ekonomi Baharu. Ranchangan Malaysia Kedua yang berasaskan

seterus-nya menghapuskan pengenalan kaum mengikut fungsi ekonomi. Proses ini melibatkan pembaharuan penghidupan luar bandar, perkembangan kegiatan² di-bandar yang chepat dan sa-imbang dan mewujudkan satu masharakat perniagaan dan perusahaan di-kalangan orang² Melayu dan kaum² bumiputra yang lain dalam semua jenis dan peringkat pekerjaan.

Semenjak 13 Mei 1969

-
- 1) Setelah 50 tahun, bagaimana keadaaan
  - 2) **PERPADUAN dalam KEPELBAGAIAN?**
  - 3) Tiada ukuran objektif dan serius
  - 4) Ukuran populis: daripada cerita di media sosial, ke kedai mamak, ke halaman berita sedunia
  - 5) Penilaian umum: hubungan etnik, turun naik, dalam keadaan “stable tension” (tegang tapi tenang)
  - 6) Pertama kali dalam sejarah Malaysia usaha membina **Indeks Perpaduan Nasional (IPNas)** dilaksana 2017-2018, mandat & biayaan Kerajaan Malaysia: JPM, EPU, JPNIN
  - 7) Usaha mengukur tahap PERPADUAN dalam KEPELBAGAIAN

Tujuan Pembangunan IPNas

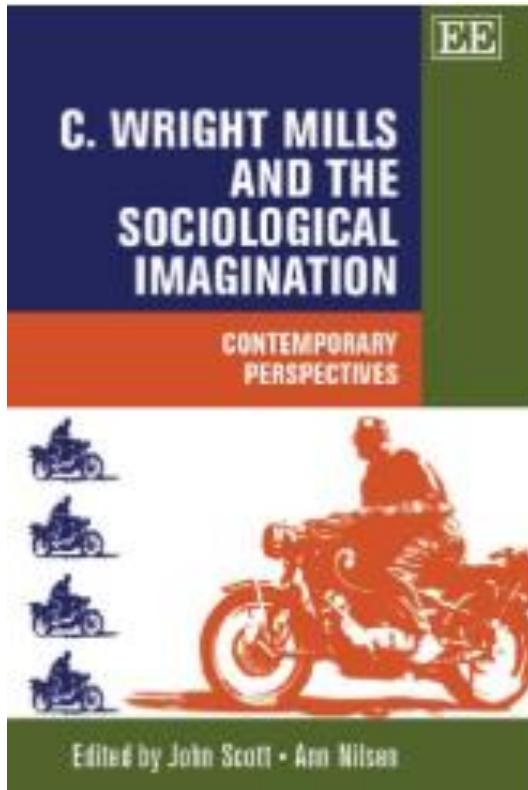
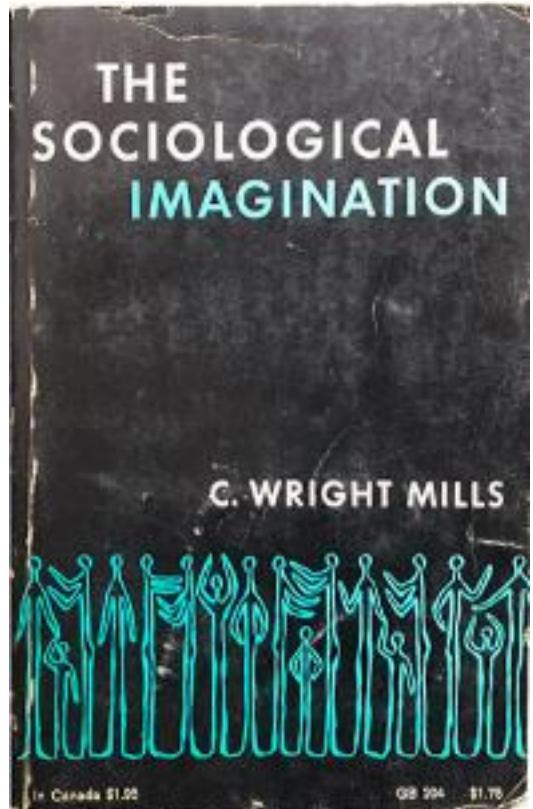
- Menghasilkan satu **indeks pengukuran nasional** yang dapat menunjukkan **suatu tahap perpaduan** (dalam kepelbagaian) di kalangan rakyat Malaysia.
- Pertama kali dibina selepas 50 tahun terjadinya 13 Mei 1969

Asas #1 Membangunkan IPNas

Critical analytical tool:

History, Structure, & Biography

Sejarah

Struktur
Sosial

Biografi

Asas #2 Membangunkan IPNas

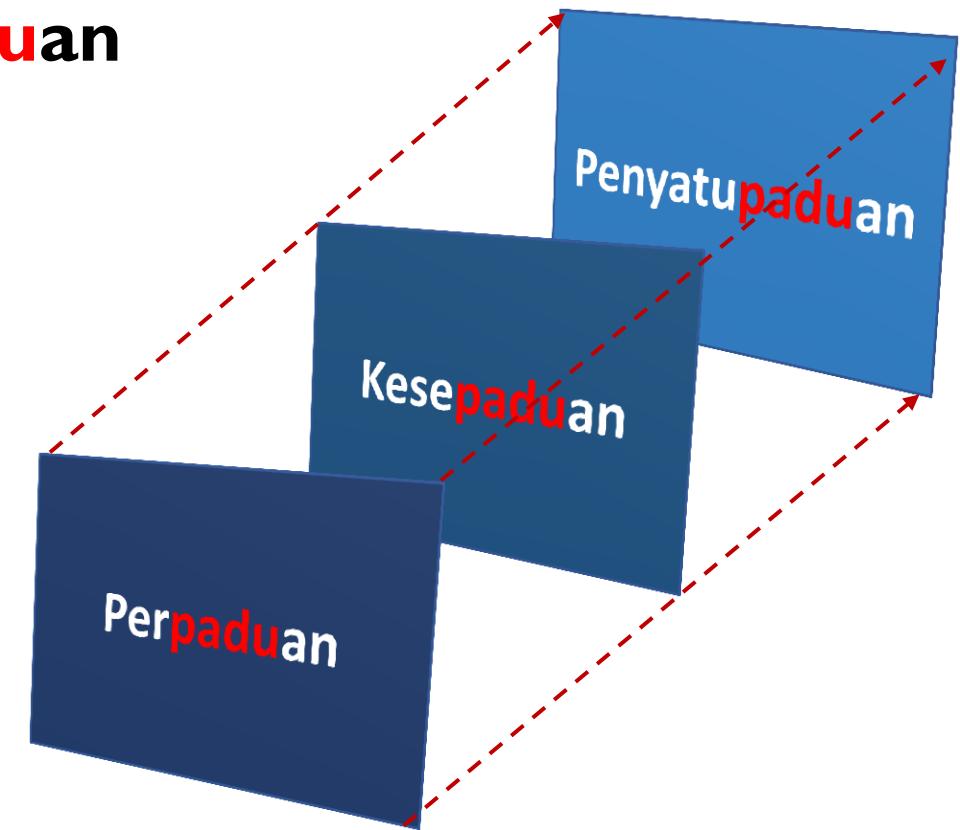
Sifat struktural. TIGA kata Keramat:

Perpaduan, Kesepaduan dan Penyatupaduan

Perpaduan merupakan matlamat akhir sebuah negara yang berbilang etnik.

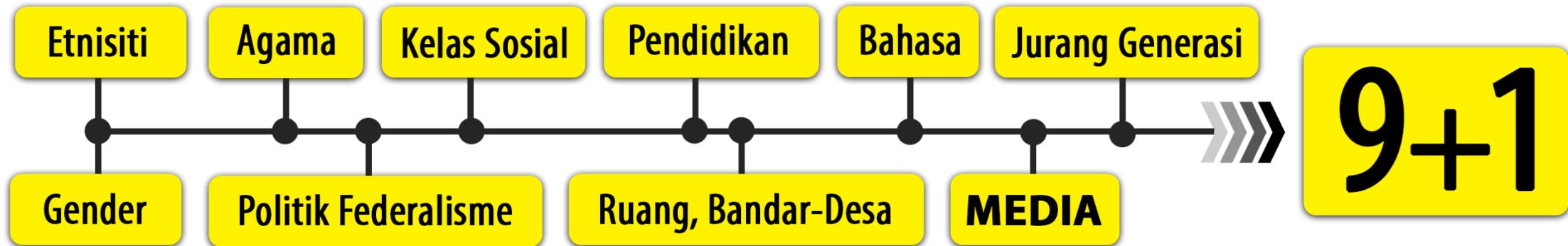
Kesepaduan ialah keadaan aman, stabil, makmur dan sejahtera tetapi mengakui masih terdapat perbezaan dalam bentuk defisit sosial yang wujud dalam sesebuah masyarakat.

Penyatupaduan ialah usaha berterusan pada peringkat semua lapisan masyarakat untuk menyelesaikan defisit sosial berwahanakan Tapak Integrasi berprinsipkan Tawar-menawar, Perundingan dan Mediasi.

Asas #3 Membangunkan IPNas

Sifat situational: Mengenal pasti **Defisit Sosial**: Isu dan hal yang belum selesai perlu diusahakan penyelesaiannya satu persatu, memerlukan waktu dan kesabaran semua pihak, perancangan dan pelaksanaan pelan tindakan berasaskan prinsip tawar-menawar, perundingan, mediasi

9 Defisit Sosial – Townhall 2015

9+1 Defisit Sosial – Townhall 2018

TERAS UTAMA INDEKS PERPADUAN NASIONAL 2018

IPNas

01 PERPADUAN *Diidamkan*

Detik Perpaduan (DP)

Detik Perbezaan

Etnisiti

Agama

Kelas Sosial

Pendidikan

Bahasa

Jurang Generasi

Gender

Politik Federalisme

Ruang, Bandar-Desa

MEDIA

02 KESEPADUAN *Dicapai*

Kesepaduan Nasional

Etos (EB)
Bangsa

Kesepaduan Sosial (KS)

Defisit Sosial

03 PENYATUPADUAN *Diusahakan*

Etnik

Hubungan Sosial
Rentas Etnik (HSRE)

Tahap (TK)
Keetnikan

Batas
Etnik(BE)

Tawar-Menawar
Perundingan
Mediasi

Tadbir Urus &
Pembangunan (TUP)

9+1

Tapak Integrasi

Tapak Integrasi anak kunci KESEPADUAN

Proses-proses

V
V
V

DARI ATAS KE BAWAH

- a) Kawasan Rukun Tetangga (KRT), bersifat kelompok strategik,
  - b) Wujud semenjak 1970, bilangan +- 8500 seluruh negara
  - c) Mekar & matang, dari orientasi sekuriti ke agen pembangunan

BAWAH KE ATAS

- a) Peranan NGO sebagai pengagih habuan pembangunan
  - b) NGO agen pemantauan pelaksanaan program untuk minoriti

INISIATIF AKAR UMBI

- a) ‘Street Wedding’ Majlis Perkahwinan Rakyat berlangsung di seluruh negara setiap hujung minggu
  - b) Inisiatif kelompok akar umbi paling berkesan tanpa penglibatan langsung pemerintah

PERLIS

KEDAH

PULAU PINANG

KEADAAN PENERIMAAN KESEPADUAN (5,275 responden)

1. 80% responden bersetuju kita telah mencapai pembangunan ekonomi
2. 80% responden risau masa depan pendidikan untuk generasi akan datang
3. 70% responden percaya bahawa rakyat Malaysia punya literasi politik tinggi dan menggunakan undi untuk membawa perubahan politik
4. 90% responden bersetuju mereka gembira dengan detik-detik perpaduan
5. 90% responden bersetuju membina tapak integrasi sangat penting & bermanfaat

Hasil Penemuan Utama

IPNas

SARAWAK

SUASANA KESEPADUAN NASIONAL

1. Rasa Kekitaan (90.1%)
2. Penglibatan dlm kegiatan awam (87.0%)
3. Merasakan kesamarataan (82.0%)
4. Pengiktirafan pendapat berbeza (80.4%)
5. Sistem perundangan adil (77.3%)
6. Keterangkuman (76.0%)

SEMINAR PENYELIDIKAN IPNAS 2019

15 OKTOBER 2019 | PUTRAJAYA

JABATAN PERPADUAN
NEGARA
DAN INTEGRASI NASIONAL
(JABATAN PERDANA
MENTERI)

KITA
INSTITUT KAJIAN ETNIK
INSTITUTE OF ETHNIC STUDIES

Sekian, Terima Kasih